

Kaivoslain uudistaminen, työryhmän kokous 11.5.2021

**Asialistan kohta 7: Muut asiat
- tiedoksi**

LUONNOS Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain, kaivoslain ja ydinenergialain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettua lakia siten, että lakia täydennettäisiin ympäristövaikutusten arviointia koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/92/EU ja vaarallisten aineiden suuronnettomuusvaaran torjuntaa koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/18/EU toimeenpanon osalta. Muutokset kohdistuisivat luvan myöntämistä, tiedoksiantoa sekä muutoksenhakua koskeviin säännöksiin. Lisäksi lakiin tehtäisiin teknisiä muutoksia.

Lisäksi ydinenergialakiin ja kaivoslakiin ehdotetaan lisättäväksi viittaussäännökset, jotka koskevat ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettuun lakiin ehdotettua uutta, valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointia koskevaa säännöstä (HE50/2021).

Tavoitteena on, että säännösmuutokset voisivat tulla kokonaisuudessaan voimaan vuoden 2021 kuluessa.

Kaivoslaki ja ydinenergialaki

Kaivoslain (621/2011) lupamenettelyt kuuluvat YVA-lain soveltamisalaan. Voimassa oleva kaivoslaki ei sisällä säännöksiä tilanteista, joissa lain soveltamisalaan kuuluvalla hankkeella katsotaan olevan todennäköisesti merkittäviä valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia.

Kaivoslain ja ydinenergialain lupamenettelyä koskeviin säännöksiin lisättäisiin viittaukset, jotka koskevat ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettuun lakiin ehdotettua uutta, valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointia koskevaa säännöstä. Lisäykset olisivat osa YVA-direktiivin 7 artiklan kansallista täytäntöönpanoa.

6.2. Kaivoslaki

40 §. Lupahakemuksesta tiedottaminen. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti. Se sisältää viittauksen nyt eduskunnan käsittelyssä olevan hallituksen esityksen 50/2021 sisältämään YVA-lain uuteen 29 a §:ään. Pykälä koskee lupaviranomaisen velvollisuuksia valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia aiheuttavissa hankkeissa. Lupaviranomaisen olisi toimitettava YVA-lain 28 §:ssä tarkoitettua hanketta koskeva lupahakemus sekä sen olennaisia osia koskevat käännökset ympäristöministeriölle silloin, kun arviointimenettelyyn on osallistunut Euroopan unionin jäsenvaltio. Olennaisia osia voitaisiin katsoa olevan ainakin niiden osien, joiden perusteella toisen valtion viranomaiset ja ne, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa, voivat tunnistaa sen, minkälaisia rajat ylittäviä merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia hankkeella voi olla. Olennainen osa voisi olla myös, miten valtion YVA-menettelyn yhteydessä antamat kommentit on otettu huomioon. Ympäristöministeriö toimittaisi hakemuksen edelleen jäsenvaltiolle.

Säännös tulisi sovellettavaksi silloin, kun olisi kyse kaivoslain soveltamisalaan kuuluvasta hankkeesta, jolla olisi todennäköisesti merkittäviä valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia ja hankkeeseen sovellettaisiin YVA-lain 5 luvussa tarkoitettua kansainvälistä menettelyä. Lupahakemus toimitettaisiin toiselle jäsenvaltiolle, jos tämä olisi ilmoittanut osallistuvansa hankkeen YVA-menettelyyn. Ehdotetulla muutoksella täydennettäisiin YVA-direktiivin 7 artiklan täytäntöönpanoa kansallisessa lainsäädännössä. Lupahakemuksen toimitamista koskeva velvoite koskisi ainoastaan tilanteita, joissa arviointimenettelyyn on osallistunut toinen Euroopan unionin jäsenvaltio.

58 §. Lupapäätöksestä tiedottaminen. Pykälään ehdotetaan lisättävän uusi 8 momentti, joka sisältäisi viittauksen [eduskunnan käsittelyssä] olevaan YVA-lain uuteen 29 a §:ään. Lupaviranomaisen olisi toimitettava hanketta koskeva lupapäätöksensä sekä sen olennaisia osia koskevat käännökset ympäristöministeriölle, joka

toimittaisi ne edelleen arviointimenettelyyn osallistuneelle toiselle valtiolle. Säännös tulisi sovellettavaksi silloin, kun olisi kyse kaivoslain soveltamisalaan kuuluvasta hankkeesta, jolla on todennäköisesti merkittäviä valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia ja hankkeesta on järjestetty YVA-lain 5 luvussa tarkoitettu kansainvälinen menettely. Lupapäätöksen olennaisia osia voitaisiin katsoa olevan ainakin niiden osien, joiden perusteella toisen valtion viranomaiset ja ne, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa, voivat tunnistaa sen, miten arviointiselostus, perusteltu päätelmä ja kansainvälinen kuuleminen on otettu huomioon. Olennaisia osia olisivat lisäksi se mitä toimia lupapäätös edellyttää tunnistettujen merkittävien haitallisten rajat ylittävien ympäristövaikutusten välttämiseksi, ehkäisemiseksi, rajoittamiseksi tai poistamiseksi sekä seuraamiseksi. Lupapäätöksen toimittamista koskeva velvoite koskisi kaikkia YVA-menettelyyn osallistuneita valtioita.

Laki kaivoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 40 §:ään uusi 4 momentti ja 58 §:ään uusi 8 momentti seuraavasti:

40 §

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Lupaviranomaisen velvollisuudesta toimittaa lupahakemus sekä sen olennaisia osia koskevat käännökset ympäristöministeriölle toiseen valtioon lähettämiseksi niissä hankkeissa, joilla on valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia, säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 29 a §:ssä.

58 §

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupaviranomaisen velvollisuudesta toimittaa lupapäätös sekä sen olennaisia osia koskevat käännökset ympäristöministeriölle toiseen valtioon lähettämiseksi niissä hankkeissa, joilla on valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia, säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 29 a §:ssä.